

Regeringskansliet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Remiss om rapporten Reglering av veterinärpersonal med mera vid höjd beredskap

Er beteckning: LI2024/01748

Länsstyrelsen i Västra Götaland (nedan Länsstyrelsen) yttrar sig över rapporten "Reglering av veterinärpersonal med mera vid höjd beredskap" enligt nedan.

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker i stora delar rapportens resonemang och förslag på ändringar. Länsstyrelsen vill särskilt betona vikten av tydlighet gällande myndighetens roll vid reglering av veterinärpersonal inför och vid höjd beredskap. Detta är en förutsättning för att veterinärpersonalen ska veta vad som förväntas av dem.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om övertagande av lednings- och personalansvar från de centrala myndigheterna.

Länsstyrelsen avstyrker rapportens två olika förslag på författningsändringar för att få in underlag för att kunna upprätta lägesbilder.

Länsstyrelsen förordar att personalförsörjningen inom veterinärverksamhet under höjd beredskap ska tillgodoses med civilplikt.

Länsstyrelsen förordar en lösning med skyldighet i lag eller förordning för vissa tydligt definierade verksamheter att fortsätta bedriva verksamhet vid höjd beredskap framför ett system med avtalsskrivning med totalförsvarsviktiga verksamhetsutövare. Detta under förutsättning att upphandlingslagstiftningen samtidigt kan upprätthållas.

5.1 Ledning och samverkan

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att länsstyrelserna ska överta lednings- och personalansvar för Jordbruksverkets djurhälsopersonal respektive Livsmedelsverkets kontrollpersonal vid höjd beredskap. Detta gäller dels på grund av det i sådana fall uppkommer uppenbar jävsproblematik då länsstyrelserna idag har ett uttalat kontroll- och tillsynsansvar över länets djurhälsopersonal, det vill säga den personalkategori som länsstyrelserna föreslås ta över lednings- och personalansvar för. Det andra skälet är att det är oklart om Länsstyrelsen har kapacitet att överta lednings- och personalansvar för en kategori nya medarbetare. I ett läge av höjd eller högsta beredskap skulle en sådan pålagd uppgift vara ytterst påfrestande för organisationen. Länsstyrelsen har redan i dagsläget ett stort antal uppgifter inom totalförsvaret, och det kan därför finnas en risk för att det uppdrag som föreslås åläggas myndigheten får en låg prioritet om det överhuvudtaget hinns med.

Länsstyrelsernas roll bör i första hand vara att omfördela veterinärpersonal och förnödenheter inom länet och mellan olika län. Länsstyrelsen anser att likhetsprincipen bör gälla, det vill säga att Jordbruksverket och Livsmedelsverket har fortsatt lednings- och arbetsgivaransvar över sin egen personal, fastän regionalt, om kontakter och samband med den centrala ledningen bryts eller kraftigt försvåras.

5.3 Allmän tjänsteplikt och civilplikt

Länsstyrelsen är medveten om att frågan om civilplikt berörs inom ramen för utredningen "Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret, SOU 2025:6".

I utredningen hänvisas till den rapport som länsstyrelsen nu yttrar sig över. I utredningen framstår det som att länsstyrelsen redan lämnat förslag som innebär att allmän tjänsteplikt ska förordas inom veterinärverksamhet. Så är inte fallet. Snarare är det Länsstyrelsens bedömning att veterinärverksamhet är av sådan specifik art att civilplikt blir särskilt lämplig. Denna uppfattning gäller trots att civilplikten kan anses vara mer ingripande för de enskilda som omfattas av den.

7.3 Lägesbilder

Lägesbilder kan avse status gällande vissa förmågor som veterinärverksamheter bör ha. Det kan också avse en aktuell

företeelse med mera. Det kan också avse en återkommande begäran av information till en återkommande generisk regional lägesbild. Länsstyrelsen saknar idag möjligheten att kunna begära in löpande lägesrapporter från veterinärverksamheter.

Behovet av återkommande lägesrapportering har ökat till följd av det säkerhetspolitiska läget, inklusive så kallade hybridhot mot Sverige. Myndigheterna behöver se tidiga mönster i samhället. Länsstyrelsen anser inte att skyldigheten hos veterinärverksamheterna att medverka i denna lägesrapportering är tillräckligt tydligt beskriven i nuvarande utredningsförslag till ny förordning eller tillägg i befintlig lagstiftning.

Utredningen anför att lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer med flera att delta i totalförvarsplaneringen även ska kunna användas som stöd för Länsstyrelsen att begära in uppgifter för att upprätta en regional lägesbild. Länsstyrelsen delar inte denna bild.

Lagen anger att näringsidkare är skyldiga att på begäran av den myndighet som regeringen bestämmer delta i totalförvarsplaneringen. Länsstyrelsen anser att lämna uppgifter till regionala lägesbilder inte omfattas av begreppet totalförvarsplanering. Denna planering kan innefatta rutiner för näringsidkare vid lämnandet av uppgifter vid upprättande av lägesbilder men ger inte med automatik Länsstyrelsen rätt att kräva in sådana uppgifter.

Rapporten föreslår två olika författningsändringar för att kunna få in information för att upprätta lägesbilder:

1. Ny förordning (2 § 6 st. 3 § och 4 §)

Förslaget innebär ingen skyldighet för veterinärverksamhet att lämna underlag till upprättande av lägesbilder.

Länsstyrelsen avstyrker denna formulering av förslaget.

2. Ändring i Förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap (4 § och 6 §) samt Förordningen (2022:525) om civilområdesansvariga länsstyrelserna (9 §)

Förslaget innebär ingen skyldighet för veterinärverksamhet att lämna underlag till upprättande av lägesbilder. Förslaget är för detaljerat i förhållande till förordningens natur. Det finns inom

ramen för rådande lagrum tillräckligt utrymme att utveckla arbetssätt med önskad effekt.

Länsstyrelsen avstyrker denna formulering av förslaget.

7.4 Personalförsörjning

Register över veterinärpersonal inom djurens hälso- och sjukvård

Länsstyrelsen delar rapportens uppfattning om att det inte bör finnas några hinder mot att länsstyrelserna behandlar personuppgifter som eventuellt förekommer ett register, förutsatt att länsstyrelserna får en författningsreglerad skyldighet att upprätta beredskapsplanering och ta fram lägesbilder för den civila veterinärverksamheten.

Länsstyrelsen vill dock framhålla vikten av att en sådan skyldighet även reglerar förutsättningarna för hur personuppgifterna behandlas samt tar hänsyn till den grundläggande principen om uppgiftsminimering.

7.6 Säkerställa att privata veterinärverksamheter bedriver totalförsvarsviktig verksamhet vid höjd beredskap

Länsstyrelsen hänvisar till den kommande utredningen om näringslivets försörjningsberedskap (N 2022:08) vars syfte är att stärka Sveriges förmåga att upprätthålla en nödvändig försörjning och därigenom säkerställa tillgång till samhällsviktiga varor och tjänster vid fredstida krissituationer, höjd beredskap och ytterst krig. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2025.

Frågan om K-företag eller annat sätt att organisera försörjningsberedskapen kommer att behandlas av utredningen och Länsstyrelsen är av uppfattningen att slutsatserna i den utredningen behöver avvaktas innan ett mer utförligt yttrande kan lämnas i denna del.

Länsstyrelsen förordar dock, utifrån nuvarande förutsättningar, en lösning med skyldighet i lag eller förordning för vissa tydligt definierade verksamheter att fortsätta bedriva verksamhet vid höjd beredskap framför ett system med avtalsskrivning med

totalförsvarsviktiga verksamhetsutövare. En sådan reglering utesluter inte att myndigheter kan sluta avtal med andra viktiga verksamhetsutövare inom närliggande områden att fortsätta verksamheten under höjd beredskap. En sådan ordning förutsätter dock att det inte är oförenligt med upphandlingslagstiftningen.

8 Författningsförändringar

Länsstyrelsen förordar att en ny förordning om civil veterinärverksamhet inför och vid höjd beredskap införs. Det finns enligt länsstyrelsen tydliga fördelar med att samla merparten av bestämmelserna inom området i samma författning. En sådan lösning utesluter inte, precis som framgår av rapporten, att nödvändiga hänvisningar till den nya förordningen görs i andra relevanta författningar.

Vidare instämmer Länsstyrelsen i rapportens bedömning av att krigsveterinärförordningen (1981:648) kan upphävas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landsbygdsdirektör Ingrid Guldbrand med länsveterinär Ulf Lövdahl som föredragande. I den slutliga handläggningen har också beredskapshandläggare Lars Westholm, Avdelningen för civilt försvar och beredskap, beredskapshandläggare Patrik Moström, Civilområdeskansliet samt länsjurist Daniel Bohman, Samhällsbyggnadsavdelningen medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.